

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **V. R.**, zast. Mgr. Janou Pustelníkovou, advokátkou, se sídlem Dlouhá 103, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 10. 2018, č. j. OAM-418/ZA-ZA11-K02-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 10. 2019, č. j. 30 Az 33/2018 - 56,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Janě Pustelníkové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši 6.800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl.

[3] Krajský soud předeslal, že tvrzeným důvodem žalobcovy nynější, opakované, žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jeho obava z vnitřního ozbrojeného konfliktu ve východní části Ukrajiny. Žalobce poukázal na svůj strach z povolání do armády, v případě návratu na ukrajinskou vládou kontrolované území na obavu z možných konfliktů rusky a ukrajinsky mluvících obyvatel a také na nemožnost návratu do země původu kvůli absenci platného cestovního dokladu. Ve shodě s žalovaným krajský soud

neshledal naplnění žádného z důvodů, pro který by žalobci bylo možné pro uváděné skutečnosti udělit mezinárodní ochranu.

[4] Žalovanému krajský soud přisvědčil i v tom, že s ohledem na zjištěný skutkový stav se žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jeví účelově. Je nepochybné, že žalobce ze země původu odešel z jiných, než v žádosti tvrzených důvodů. To ostatně žalobce sám přiznal, když uvedl, že z vlasti vycestoval v roce 1999 z ekonomických důvodů. Krajský soud rovněž poukázal na to, že žalobce na území České republiky žije již delší dobu bez dokladů a právního titulu k pobytu a o udělení mezinárodní ochrany požádal až chvíli před tím, než bylo vydáno rozhodnutí o jeho správním vyhoštění do země původu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že požádat o mezinárodní ochranu lze pouze bezprostředně po příjezdu osoby na území České republiky, v okamžiku, kdy k tomu má žadatel příležitost. Podle krajského soudu se tak žalobce snažil opuštění území České republiky pouze pozdržet. K žalobcovým obavám ohledně jeho ekonomické situace (nemožnosti získat zaměstnání a nedostatku materiálního a sociálního zázemí) po návratu do země původu krajský soud dále uvedl, že tyto samy o sobě nepředstavují důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud nakonec žalobci nepřisvědčil ani v tom, že žalovaný v rozporu s § 3 správního řádu založil napadené rozhodnutí na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci, ani že své rozhodnutí řádně neodůvodnil.

III.

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů vyplývajících z § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel především nesouhlasí se závěrem žalovaného a krajského soudu, že nesplňuje podmínky k udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Konkrétně má za to, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili otázku stěžovatelova návratu do země původu za stávající bezpečnostní situace na východě Ukrajiny (odkud stěžovatel přímo pochází) a s tím související možnost jeho vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny. Krajský soud zejména pochybil při posouzení kritérií možnosti vnitřního přesídlení vyplývajících z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, a ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Azs 22/2011 - 108.

[7] Stěžovatel zdůrazňuje, že hovoří ruským jazykem. Kvůli této skutečnosti mu jednak v zemi původu hrozí navrácení právě do Doněcké a Luhanské oblasti, kde však stále probíhá ozbrojený konflikt, a jednak v případě vnitřního přesídlení ohrožení na životě kvůli nevraživosti mezi rusky a ukrajinsky mluvícími Ukrajinci. Stěžovatel proto nesouhlasí se závěrem žalovaného a krajského soudu, že v případě návratu do země původu může pobývat v jakékoliv oblasti západní nebo střední Ukrajiny, nechce-li žít ve východní části Ukrajiny. Jako problematické ve vztahu k jeho možnosti vnitřně se v rámci Ukrajiny přesídlit označuje stěžovatel i to, že nemá doklady. Tato skutečnost by jej totiž omezovala v přístupu k sociálním a administrativním službám. Stěžovatel také zdůrazňuje, že se nemůže obrátit s žádostí o pomoc na rodinu ani přátele na Ukrajině a případně u nich dočasně pobývat. Stěžovateli je nadto známo, že jiní obyvatelé na Ukrajině odmítají

pokračování

přijmout k ubytování obyvatele původem z Doněcké oblasti (původ stěžovatele by přitom dovodili z toho, že hovoří ruským jazykem). Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem krajského soudu, že v případě vnitřního přesídlení může na Ukrajině využít náležitě pomoci vládních institucí věnujících se pomoci vnitřním migrantům. Stěžovatel se také obává toho, že by po návratu do svého původního bydliště v zemi původu mohl být zadržen, podroben výslechu a případně i podezírán či obviněn z nějaké činnosti ve prospěch separatistů, a to z důvodu, že se po několik let nacházel mimo Ukrajinu.

[8] Stěžovatel dále namítá i to, že ze zjištěného skutkového stavu nelze dovodit jednoznačný závěr o možnosti jeho vnitřního přesídlení; žalovaný totiž v napadeném rozhodnutí nezkoumal reálnou možnost stěžovatele zajistit si dlouhodobější zázemí v jiné části Ukrajiny. Nedostál tudíž své povinnosti zjistit všechny dostupné informace o situaci v zemi původu a na základě jejich vyhodnocení učinit závěr o oprávněnosti a důvodnosti obav stěžovatele.

[9] Stěžovatel nakonec v kasační stížnosti krajskému soudu vytýká, že v napadeném rozsudku neuvedl, na základě jakých konkrétních podkladů dospěl k závěru, že se stěžovatel po návratu do vlasti může usadit v místě, které bude považovat za bezpečné. Považuje proto napadený rozsudek za nepřezkoumatelný.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jak napadené rozhodnutí, tak i napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Podle žalovaného stěžovatel ve správním řízení neuvedl žádné skutečnosti, pro které by mu mohla být udělena některá z forem mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu.

[11] K obavám stěžovatele ohledně komunikace v ruském jazyce v zemi původu žalovaný vyjádřil, že se stěžovatel může usídlit např. v Charkovské oblasti, kde se většina obyvatel dorozumívá ruským jazykem.

[12] Žalovaný také zdůraznil, že v napadeném rozhodnutí vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Opatřil takové informace o zemi původu stěžovatele, které jsou dostatečné, transparentní, objektivní a aktuální. Stěžovatel měl přitom možnost do žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvést veškeré relevantní důvody, které ho vedly k opuštění vlasti, a popsat všechny potíže, které ve vlasti měl. Stěžovatel se rovněž mohl v průběhu správního řízení vyjádřit ke všem podkladům pro rozhodnutí a navrhnout další informace, které by mohly jako takový důvod sloužit.

[13] Podle žalovaného stěžovatel v kasační stížnosti neuvedl ničeho k odůvodnění přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s.; není proto dán důvod k jejímu věcnému posouzení. Žalovaný proto navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost nebo její zamítnutí pro nedůvodnost.

V.

[14] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu

přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Na tam uvedené závěry kasační soud nyní pro stručnost odkazuje.

[15] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu těchto judikатурních závěrů Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nedovodil. Nezjistil totiž žádné pochybení té intenzity, jež by nasvědčovalo závěru, že stěžovatelovy výtky uplatněné v kasační stížnosti mohou mít „širší dopad“ i mimo sféru jeho postavení či mimo jeho vlastní zájmy, jak vyplývá z § 104a s. ř. s. a ze související judikatury. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud neshledal.

[16] Stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že se krajský soud dopustil zásadních pochybení ve výkladu hmotného a procesního práva, která měla za následek nepříznivý dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[17] Nejvyšší správní soud především ověřil, že se krajský soud v napadeném rozsudku jednotlivě vyjádřil k uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně a srozumitelně je vypořádal. Konkrétně nenaplněním důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b a c) zákona o azylu stěžovateli (které podle stěžovatele nebylo v napadeném rozsudku řádně vypořádáno a způsobovalo jeho nepřezkoumatelnost) se krajský soud zevrubně zabýval v odst. 49-62 napadeného rozsudku, přičemž své závěry dostatečně odůvodnil. Krajský soud v napadeném rozsudku také zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace, vyjádřil se i ke zjištění, jež žalovaný učinil ve správním řízení na základě jednotlivých podkladů ohledně politické a bezpečnostní situace na Ukrajině a zjištěné skutečnosti podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených i v souzené věci. Naopak, tuto judikaturu přílehavě použil při své argumentaci.

[18] Otázkou bezpečnostní situace na Ukrajině se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval a vyhodnotil, že ani dříve, ani v současné době nelze situaci na Ukrajině klasifikovat jako tzv. totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný ve východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (srov. např. usnesení ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 Azs 287/2015 - 20, či ze dne 13. 9. 2016, č. j. 7 Azs 105/2016 - 36). Situace na Ukrajině se přitom od doby, kdy byla uvedena rozhodnutí vydána, nezhoršila.

[19] K tomu Nejvyšší správní soud ve shodě s žalovaným i krajským soudem doplňuje, že v případě konfliktu nemajícího charakter tzv. totálního konfliktu nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouze existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadatel o mezinárodní ochranu musí prokázat skutečné nebezpečí vážné újmy dostatečnou mírou individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže

pokračování

nalézt účinnou ochranu v jiné části země či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68).

[20] Nejvyšší správní soud dospěl v nyní posuzované věci k závěru, že ačkoliv je stěžovatel původem z východní Ukrajiny, konkrétně Doněcké oblasti (naposledy žil ve městě Alčevsk), tj. z té části země, kde se vnitřní konflikt geograficky ustálil, stěžovatel nikterak neprokázal, že by jemu konkrétně ve smyslu výše citované judikatury hrozilo po návratu na Ukrajinu skutečné nebezpečí vážné újmy. Nejvyšší správní soud si je samozřejmě vědom složité bezpečnostní i ekonomické situace na Ukrajině, na kterou se stěžovatel z lidsky pochopitelných důvodů vrátit nechce. Na druhou stranu však nelze přehlédnout, že na Ukrajině neprobíhá tzv. totální konflikt (jak výše uvedeno) a ve vztahu k objektivně rizikové oblasti, z níž stěžovatel pochází, je zde reálná, přiměřená, rozumná a smysluplná možnost vnitřního přesídlení (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, nebo ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74).

[21] Stěžovatel nepatří mezi zranitelné osoby. Jde o dospělého a zdravého muže, který netvrdil, že by se v zemi původu vůbec nedomluvil, nelze u něj tedy předpokládat, že by nebyl schopen běžného života na Ukrajině v rámci vnitřního přesídlení. Stěžovatel k nemožnosti vnitřního přesídlení uvádí, že se v oblastech mimo východní Ukrajinu obává z důvodu jeho příslušnosti k ruský mluvící menšině ohrožení ze strany příslušníků ukrajinsky hovořící většiny. Poukazuje také na to, že vnitřně přesídlené osoby čelí sociálním a ekonomickým obtížím, a to zejména tehdy, pokud jako stěžovatel nemají doklady. Tato obecná tvrzení, která spíše než konkrétní obavy představují čistě spekulativní domněnky (stěžovatel netvrdil, že by v zemi původu sám čelil konkrétním problémům), však nevyvrací skutečnosti, jež žalovaný i krajský soud zjistili o reálné možnosti vnitřního přesídlení z aktuálních a zcela přílehavých zpráv o zemi původu, jež byly podkladem napadeného rozhodnutí. Z nich naopak možnost vnitřního přesídlení dovodit lze. Stěžovatelem tvrzené skutečnosti tedy podle Nejvyššího správního soudu nelze považovat za natolik intenzivní, aby se mohly stát důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a písm. c) zákona o azylu. Tím není ani absence zázemí na Ukrajině (srov. usnesení kasačního soudu ze dne 11. 9. 2014, č. j. 5 Azs 22/2013 - 31). Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že předestřená argumentace stěžovatele nezakládá přijatelnost kasační stížnosti.

[22] S ohledem na dovozenou možnost vnitřního přesídlení stěžovatele nemůže přijatelnost kasační stížnosti založit ani obecná a hypotetická kasační námitka ohledně obavy stěžovatele z návratu do původního bydliště v Doněcké oblasti z důvodu dlouhého pobytu mimo území Ukrajiny, z níž by mohla být dovozována jeho spolupráce se separatisty.

[23] Ke stěžovatelově námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu žalovaný k učinění závěru o nenaplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu, zejména ohledně možnosti vnitřního přesídlení na Ukrajině, kasační soud uvádí, že žalovaný vycházel z náležitě zjištěného skutkového

stavu v návaznosti na tvrzení stěžovatele uvedená ve správním řízení, která jsou primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41), a na aktuální zprávy z důvěryhodných zdrojů o situaci na Ukrajině. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovateli byla ve správním řízení dána možnost seznámit se s informacemi, které představovaly podklad pro vydání napadeného rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Stěžovatel se s podklady seznámil dne 9. 10. 2018, jejich doplnění však nenavrhl, ani se nevyjádřil ke zdrojům informací a způsobu jejich využití (viz protokol o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 9. 10. 2018). Námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu ze strany žalovaného jsou proto podle Nejvyššího správního soudu nedůvodné a přijatelnost kasační stížnosti nemohou založit.

[24] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti, není zde ani jiná vada řízení před krajským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, krajský soud se nedopustil ani judikurního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva a dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na všechny stěžovatelovy námitky.

VI.

[25] Za těchto okolností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[26] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 3, větou první, s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona, podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[27] Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ze dne 28. 1. 2019, č. j. 30 Az 33/2018 - 34, ustanovena pro řízení o žalobě zástupkyní Mgr. Jana Pustelníková, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti; v takovém případě platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovené zástupkyni stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby ve výši 6.200 Kč (2 x 3.100 Kč) spočívající v sepisu kasační stížnosti a další poradě s klientem uskutečněné dne 21. 10. 2019, a to podle § 7 bod 5., § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Nejvyšší správní soud dále přiznal zástupkyni stěžovatele paušální náhradu hotových výdajů v celkové výši 600 Kč (2 x 300 Kč) související s výše uvedenými úkony právní služby podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovená zástupkyně soudu sdělila, že není plátní daně z přidané hodnoty. Zástupkyni stěžovatele se tedy přiznává odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

pokračování

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu